

Skatteutskottets betänkande

1983/84:16

om vissa avdrag för kostnader för intäkternas förvärvande, m. m.
(prop. 1983/84:68)

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1983/84:68 att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

I propositionen läggs förslag fram om en ändring av bestämmelserna om avdrag för ökade levnadskostnader. Ändringen rör vissa skattskyldiga som är anställda vid företag inom byggnads- och anläggningsbranschen. Enligt nu rådande ordning medges normalt inte avdrag för ökade levnadskostnader med belopp motsvarande uppbyret traktamente under längre tid än två år vid arbete på samma anläggningsarbetsplats utanför den vanliga verksamhetsorten. I propositionen föreslås att de även efter tvåårsperioden skall medges avdrag för ökade levnadskostnader enligt likartade principer. Bestämmelsen föreslås gälla under ett övergångsskede och tillämpas endast vid 1984 och 1985 års taxeringar.

En annan fråga som tas upp i propositionen gäller avdraget för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats när bil används i tjänsten. Det föreslås ett förtydligande av de krav som gäller för att sådant avdrag skall medges. Förslaget innebär även en viss uppmjukning av vad som följer enligt nu gällande regler. De nya reglerna föreslås i huvudsak bli tillämpliga första gången vid 1984 års taxering. Samtidigt föreslås viss ändring av beräkningsgrunderna för avdraget för bilkostnader vid resor mellan bostad och arbetsplats. Denna ändring föreslås tillämpas fr. o. m. 1985 års taxering.

Vidare föreslås en teknisk ändring i fråga om avdrag för skyddsutrustning och skyddskläder fr. o. m. 1984 års taxering.

Slutligen föreslås en bestämmelse om att vattenföroreningsavgift enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg skall anses utgöra en icke avdragsgill kostnad.

Lagförslagen har följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 20 § samt punkterna 3, 4 och 5 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*20 §¹

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skall alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande avräknas från samtliga intäkter i pengar eller pengars värde (*bruttointäkt*), som har influtit i förvärvskällan under beskattningsåret. Att koncernbidrag, som inte utgör sådan omkostnad, ändå skall avräknas i vissa fall och inräknas i bruttointäkt hos mottagaren framgår av 43 § 3 mom.

Avdrag får *inte* göras för:

den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, såsom vad skattskyldig utgett som gåva eller som periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning till person i sitt hushåll;

kostnader i samband med plockning av vilt växande bär och svampar till den del kostnaderna inte överstiger de intäkter som är skattefria enligt 19 §; värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av den skattskyldige själv eller andre maken eller av den skattskyldiges barn som ej fyllt 16 år;

ränta på den skattskyldiges eget kapital som har nedlagts i hans förvärvsverksamhet:

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning på skuld;

avgift enligt 8 kap. studiestödslagen (1973: 349);

avgift enligt lagen (1972: 435) om överlastavgift;

avgift enligt lagen (1976: 666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.;

avgift enligt 99 a § utlänningslagen (1980: 376);

avgift enligt 26 § arbetstidslagen (1982: 673);

straffavgift enligt 8 kap. 7 § tredje stycket rättegångsbalken;

belopp, för vilket arbetsgivare är betalningsskyldig enligt 75 § uppbörds-
lagen (1953: 272) eller för vilket betalningsskyldighet föreligger på grund av
underlåtenhet att göra avdrag enligt lagen (1982: 1006) om avdrags- och
uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar;

avgift enligt lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift;

överförbrukningsavgift enligt ransoneringslagen (1978: 268);

*vattenföroreningsavgift enligt la-
gen (1980:424) om åtgärder mot
vattenförorening från fartyg;*

ränta på lånat kapital till den del räntan täcks av sådant statligt bidrag
som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §;

kapitalförlust m. m. i vidare mån än som får ske enligt 36 §.

(Se vidare anvisningarna.)

¹ Senaste lydelse 1982: 1208.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 33 §

3.² Har skattskyldig i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, äger han rätt att åtnjuta avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den *ökning* i levnadskostnaden, som den skattskyldige kan hava fått vidkännas på den grund, att han vistats utom sin vanliga verksamhetsort, såsom för hotellrum, *ökad* kostnad för föda o. s. v. Därest i tjänst, som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 32 §, anvisats särskild ersättning för kostnaderna, får avdrag dock icke äga rum. Hava jämlikt 25 § första stycket 3) taxeringslagen traktamentersättningar och andra ersättningar icke upptagits såsom intäkt, må ej heller de emot ersättningarna svarande kostnaderna avdragas.

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattnings skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattnings. Har resan ägt rum utan samband med övernattnings skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattnings skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattnings. Har resan ägt rum utan samband med övernattnings skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. *Vid 1984 och 1985 års taxeringar skall för skattskyldig som under anställning vid företag inom*

² Senaste lydelse 1970:915.

Nuvarande lydelse

beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Föreslagen lydelse

byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Avdrag för ökade levnadskostnader är däremot icke medgivet enbart på den grund, att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den, där han har sin bostad. Har den skattskyldige bosatt sig på annan ort än den, där han har tjänst eller anställning, eller antagit arbete, som skall utföras på annan ort än den, där han är bosatt, är avdrag i regel icke medgivet. Avdrag medgives dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

Oavsett vad i nästföregående stycke sägs äger skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosatt sig på annan ort än den där hans familj är bosatt, därest det med avseende på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjbostad eller annan därmed jämförlig omständighet icke skäligen kan ifrågasättas, att familjen skall avflytta till den skattskyldiges bostadsort, åtnjuta avdrag för den ökning i levnadskostnaden som föranledes av den skilda bosättningen. Om båda makarna äro berättigade till sådant avdrag, skall, där makarna ej överenskommit om annan fördelning, det sammanlagda avdraget tillkomma dem med hälften var. Vad här sagts, skall, såvitt avser makar, icke äga tillämpning i fall som i 52 § 2 mom. sägs.

4.³ Även för det fall, att skattskyldig enligt punkt 3 här ovan icke är berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader, äger han dock rätt avdraga skäligen kostnad för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit

³ Senaste lydelse 1981: 341.

Nuvarande lydelse

belägen på sådant avstånd från hans bostad, att han behövt anlita och även anlitat särskilt forskaffningsmedel.

Om avståndet mellan den skattskyldiges bostad och arbetsplats uppgår till minst fem kilometer och det klart framgår att användandet av egen bil för resa till och från arbetsplatsen regelmässigt medför en tidsvinst på minst två timmar i jämförelse med allmänt kommunikationsmedel medges avdrag för kostnader för resa med egen bil. Avdraget skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till både de kostnader, som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader), och övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader). De årsbundna kostnaderna skall fördelas mellan körning, som avser resor till och från arbetsplatsen, och annan körning på grundval av en beräkning av genomsnittliga årliga körsträckor för de båda slagen av körning. Den andel av de årsbundna kostnaderna som belöper på resor till och från arbetsplatsen skall för mil räknat motsvara det belopp, som behövs för att den skattskyldige skall erhålla fullt avdrag för nämnda andel av kostnaderna, när den sammanlagda årliga körsträckan för resor till och från arbetsplatsen motsvarar den schablonmässigt beräknade genomsnittliga körsträckan för sådana resor. För körsträcka därutöver skall avdraget avse endast de milbundna kostnaderna. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer för varje taxeringsår föreskrifter för beräkningen av avdrag i dessa fall.

För skattskyldig som regelmässigt använder bil i tjänsten eller som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil tillämpas inte bestämmelserna i andra stycket. Detsamma

Föreslagen lydelse

Om avståndet mellan den skattskyldiges bostad och arbetsplats uppgår till minst fem kilometer och det klart framgår att användandet av egen bil för resa till och från arbetsplatsen regelmässigt medför en tidsvinst på minst två timmar i jämförelse med allmänt kommunikationsmedel medges avdrag för kostnader för resa med egen bil. Sådant avdrag medges också om den skattskyldige använder bilen i tjänsten, under minst 60 dagar för år räknat för de dagar som bilen används i tjänsten. Om bilen används i tjänsten under minst 160 dagar för år räknat medges avdrag under alla de dagar som bilen används för resor mellan bostad och arbetsplats. Användning i tjänsten beaktas dock endast om den uppgår till minst 300 mil för år räknat. Avdraget skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till de kostnader, som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader). Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer för varje taxeringsår föreskrifter för beräkningen av avdrag i dessa fall.

För skattskyldig som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakad att använda bil tillämpas inte bestämmelserna i andra stycket. Detsamma gäller skattskyldig som är tvungen att använda

Nuvarande lydelse

gäller skattskyldig som är tvungen att använda större bil på grund av skrymmande last.

Avdrag för kostnader för resor till och från arbetsplatsen medges bara för den del av kostnaderna som överstiger 1000 kronor under beskattningsåret.

5.⁴ Vid 1979–1983 års taxeringar gäller följande.

Avdrag medges skattskyldig för kostnader för skyddsutrustning och skyddskläder som har varit nödvändiga för arbetets fullgörande. Med skyddsutrustning avses bland annat hjälm, skyddsglasögon, hörselskydd och skodon med stålhatta. Med skyddskläder avses sådana kläder, som har särskilda skyddsegenskaper mot frätande ämnen, mekaniska skador eller mot väta, värme eller kyla som i huvudsak har andra orsaker än klimatförhållandena.

Skattskyldig som på grund av sitt arbete har haft icke oväsentliga kostnader utöver det normala för andra arbetskläder än sådana som avses i andra stycket är i anledning härav berättigad till avdrag med 300 kronor för år räknat. Avdrag medges endast om de ökade kostnaderna beror på att arbetskläderna på grund av arbetets beskaffenhet utsättes för starkt slitage, kraftig nedsmutsning eller annars förbrukas osedvanligt snabbt.

Riksskatteverket fastställer årligen förteckning över yrkesgrupper som kan anses ha kostnader enligt tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas såvitt gäller 20 § och bestämmelsen om beräkning av kostnader för resa med egen bil i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 33 § första gången vid 1985 års taxering och i övrigt första gången vid 1984 års taxering. De nya bestämmelserna i sistnämnda lagrum om beräkning av kostnader för resa med egen bil tillämpas dock inte i den mån det förhållandet att årsbundna kostnader inte längre beaktas leder till att milkostnader beräknas med lägre belopp än vid 1984 års taxering. I fråga om resor som har företagits före ikraftträdandet tillämpas inte den nya bestämmelsen i punkt 4 andra stycket fjärde meningens av anvisningarna till 33 § om bilen har använts i tjänsten minst 160 dagar för år räknat.

⁴ Senaste lydelse 1981:999.

Föreslagen lydelse

större bil på grund av skrymmande last.

5. Avdrag medges skattskyldig för kostnader för skyddsutrustning och skyddskläder som har varit nödvändiga för arbetets fullgörande. Med skyddsutrustning avses bland annat hjälm, skyddsglasögon, hörselskydd och skodon med stålhatta. Med skyddskläder avses sådana kläder, som har särskilda skyddsegenskaper mot frätande ämnen, mekaniska skador eller mot väta, värme eller kyla som i huvudsak har andra orsaker än klimatförhållandena.

Motionerna

1983/84:231 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Arne Fransson (c)

I motionen yrkas att riksdagen ger regeringen till känna samma trakta-
mentsregler skall gälla oavsett arbetsgivare.

1983/84:232 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att avdrag för resor till och från arbetet även skall
medges för de dagar som bilen används i tjänsten om den anställda använder
bilen i tjänsten minst tio dagar per år och denna användning uppgår till i
genomsnitt minst 5 mil per dag eller sammanlagt minst 300 mil per år,

2. att riksdagen beslutar att i tidsvinsten för bilresor till och från arbetet
också skall medräknas resor för att hämta och lämna småbarn.

3. att riksdagen avslår förslaget till begränsning av bilreseavdraget.

4. att riksdagen med avslag på förslaget till utsträckta avdrag för ökade
levnadskostnader för anläggningsarbetare hos regeringen begär nytt förslag i
enlighet med vad som i motionen anförts.

1983/84:235 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen med ändring av regeringsförslaget i fråga om avdrag för
bilresor till och från arbetet beslutar

a) att avdrag skall medges för alla de dagar då bilen faktiskt har använts i
tjänsten,

b) att avdrag skall medges utan den begränsning till 300 tjänstemil per år
som angivits i propositionen,

c) att avdrag skall medges även för fasta kostnader,

2. att riksdagen beslutar att rätt till avdrag i enlighet med vårt yrkande
under 1 skall gälla även vid 1983 års taxering,

3. att riksdagen hos regeringen begär att särskild information utgår till
allmänheten om avdragsrätten vid 1983 års taxering.

4. att riksdagen beslutar att avdraget för arbetskläder enligt punkt 5 av
anvisningarna till 33 § KL skall gälla utan tidsbegränsning.

1983/84:243 av Tommy Franzén (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar uttala vad som i motionen anförts
beträffande tillämpningen av de utvidgade reglerna om rätt till avdrag för
ökade levnadskostnader.

1983/84:250 av Kjell Johansson m. fl. (fp)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att i anvisningarna till 33 § KL, punkt 3 andra
stycket orden "under anställning vid företag inom byggnads- och anlägg-
ningsbranschen" utgår.

2. att riksdagen beslutar att i anvisningarna till 33 § KL, punkt 4 andra stycket orden "Om bilen --- är räknat." utgår.

3. att riksdagen beslutar att i anvisningarna till 33 § KL, punkt 4 andra stycket tidsgränsen "två timmar" ändras till "en och en halv timme".

Utskottet

I propositionen lägger regeringen fram förslag om ändring av bestämmelserna om avdrag för ökade levnadskostnader. Ändringarna avser anställda inom byggnads- och anläggningsbranscherna.

Vidare föreslås nya regler i vissa fall i fråga om avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats samt ändrade beräkningsgrunder för sådant avdrag.

I propositionen tas också upp frågor som gäller arbetskläder m. m.

Ökade levnadskostnader

Den som gör tjänsteresor utanför sin vanliga verksamhetsort har rätt till avdrag för kostnaden för själva resan och också för ökade levnadskostnader i form av utgifter för hotellrum, merkostnader för måltider m. m.

Avdraget beräknas enligt en schablon som innebär att avdrag medges med belopp motsvarande uppbyggt traktamente. Avdraget är dock maximerat till ett s. k. normalbelopp som motsvarar högsta dygnstraktamente enligt statens allmänna resereglemente. Normalbeloppet fastställs för varje kalenderår av riksskatteverket (RSV).

Avdrag för ökade levnadskostnader medges emellertid inte enbart på grund av att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den där han har sin bostad. Om han tar arbete på annan ort än bostadsorten eller bosätter sig på annan ort än verksamhetsorten medges avdrag endast om anställningen avser en kortare tid eller skall bedrivas på flera olika platser eller det av annan anledning inte skäligen kan ifrågasättas att han skall flytta.

Med verksamhetsort avses i princip den anställdes tjänsteställe. Vissa arbetstagare saknar dock tjänsteställe. Det gäller bl. a. anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen. För dem anses bostadsorten normalt utgöra den vanliga verksamhetsorten. De får alltså rätt till avdrag vid arbete utanför bostadsorten enligt den nyss redovisade schablonregeln.

I den praktiska tillämpningen av denna avdragsregel har en tidsmässig begränsning av regeln kommit att gälla. I anvisningar som utfärdats av RSV sägs sålunda, att avdrag såsom för tjänsteresa i regel inte bör medges om den anställde fortlöpande haft sin arbetsplats på en och samma ort under längre tid än två år, den s. k. tvåårsregeln. Arbetsplatsen anses då ha blivit den anställdes vanliga verksamhetsort. Efter tvåårsperiodens utgång medges avdrag enligt de vanliga regler som gäller vid arbete utanför bostadsorten då

traktamente inte utgått. Den skattskyldige måste då styrka att han haft de ökade levnadskostnader han yrkar avdrag för.

I propositionen föreslås en utvidgning av tvåårsregeln. Förslaget innebär att den som under anställning vid företag inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin arbetsplats förlagd till en och samma ort under längre tid än två år även efter tvåårsperiodens utgång skall erhålla avdrag såsom för tjänsteresa. Avdrag skall medges med belopp motsvarande faktiska utgifter för logi och härutöver för övriga kostnader med belopp som enligt föreskrifter från RSV medges för ökade utgifter för kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn (s. k. långtidsförrättning). De nya bestämmelserna har tagits in i anvisningarna till 33 § KL och skall vara tillämpliga vid 1984 och 1985 års taxeringar. Anledningen att reglerna anses böra gälla endast under ett övergångsskede är enligt propositionen att beredningen av ett av traktamentsbeskattningssakkunniga avlämnat betänkande (SOU 1983:3) Skatteregler om traktamenten m. m., som bl. a. innehåller förslag om skärpning i fråga om tillämpningen av bestämmelserna om schablonavdrag, ännu inte slutförts i regeringskansliet.

Knut Wachtmeister m. fl. (m) anser att en tillfällig lagstiftning enligt propositionens förslag inte bör begränsas till enbart anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen utan vara tillämplig på alla jämförbara grupper. Motionärerna yrkar därför i motion 232 avslag på propositionen och begär att regeringen skyndsamt återkommer med nytt förslag som inte diskriminerar vissa kategorier skattskyldiga med likartade arbetsförhållanden.

Kjell Johansson m. fl. (fp) menar att den nya lagstiftningen bör gälla alla arbetstagare och yrkar i motion 250 att bestämmelserna ändras i enlighet härmed.

Tommy Franzén (vpk) framhåller i motion 243 att det vid större byggnads- och anläggningsarbeten finns anställda som normalt inte har någon anknytning till byggnads- och anläggningsbranschen men vilkas arbetsförhållanden och situation i övrigt överensstämmer med dem som gäller för anställda inom denna bransch. Motionären pekar på anställda inom metallindustrin som arbetar på entreprenad eller liknande och på vissa arbetare inom elektrisk industri. Dessa yrkeskategorier bör enligt motionärens mening ha samma rätt till den i propositionen föreslagna, utvidgade avdragsrätten som anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen och han begär därför att riksdagen gör ett uttalande med den innebörden.

Gunnar Björk i Gävle och Arne Fransson (båda c) tar i motion 231 upp traktamentsbestämmelserna ur ett vidare perspektiv. De pekar på den olikhet mellan statliga befattningshavare och anställda i enskild tjänst som f. n. råder och som innebär att de förra alltid får sina faktiska utgifter för logi täckta, medan de senare, då natraktamentet inte förslår för att täcka logikostnader, måste styrka att deras samtliga ökade levnadskostnader under ett dygn överstigit normalbeloppet.

Vad först angår sistnämnda yrkande vill utskottet ånyo erinra om att traktamentsbeskattningssakkunniga – numera förmånsbeskattningskommittén – i ett i år avlämnat betänkande föreslagit en radikal omläggning av traktamentsbeskattningen. Förslaget innebär bl. a. att skattefriheten för den offentliga sektorns traktamenten slopas och att logikostnad alltid skall vara avdragsgill till sitt faktiska belopp. Som tidigare nämnts är förmånsbeskattningskommitténs betänkande f. n. föremål för beredning inom regeringskansliet. I avvaktan på resultatet av denna beredning bör enligt utskottets mening motion 231 inte föranleda någon åtgärd.

Förslaget i propositionen bygger på framställningar från organisationer representerande anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen. Det har tillkommit mot bakgrund av de mycket speciella arbets- och bostadsförhållanden som råder på typiska anläggningsarbetsplatser, bl. a. kraftverksbyggen, där det inte finns någon reell möjlighet till fast bosättning på arbetsorten för vare sig den skattskyldige eller hans familj.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att det kan finnas anledning att mildra effekterna av nu gällande bestämmelser om avdrag för ökade levnadskostnader för anställda på typiska anläggningsarbetsplatser. Arbetet på exempelvis ett kraftverksbygge kan pågå under lång tid, enligt uppgift i allmänhet mellan två och fem år. Som representanterna för berörda organisationer framhållit hos regeringen förändras naturligtvis inte kostnadsituationen för de anställda när tvåårsgränsen passerar. Den torde vara konstant under hela den tid som anläggningsarbetet pågår. Övergången från en schablonmetod för beräkning av avdraget för ökade levnadskostnader till ett system som innebär att kostnaderna måste verifieras för att bli avdragsgilla kan naturligtvis också innebära problem.

Någon anledning att utvidga tillämpningen av de nya bestämmelserna till andra än dem som arbetar med rena anläggningsarbeten föreligger enligt utskottets mening inte. Det torde vara ett känt faktum att traktamentsbestämmelserna i sin nuvarande utformning ger upphov till missbruk, och detta missbruk skulle sannolikt förvärras om de föreslagna reglerna blev generellt tillämpliga. Med hänsyn härtill och då traktamentsbeskattningssakkunnigas förslag i fråga om avdrag för ökade levnadskostnader f. n. bereds inom regeringskansliet avstyrker utskottet motion 250 i denna del.

En förutsättning för att komma i åtnjutande av den utvidgade avdragsrätten är – som tidigare nämnts – att den skattskyldige är anställd vid företag inom byggnads- och anläggningsbranschen. Det torde emellertid finnas flera kategorier yrkesarbetare som utan att inneha sådan anställning utför arbete på anläggningsarbetsplatser under samma betingelser som byggnads- och anläggningsarbetarna. Av rättviseskäl bör enligt utskottets mening sådana yrkeskategorier också omfattas av de nya reglerna. Utskottet förordar därför att uttrycket "under anställning vid företag inom byggnads- och anläggningsbranschen" ersätts med "vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen". Utskottet vill i sammanhanget understryka att den av utskottet

förordade utvidgningen bör tillämpas med försiktighet. Tillämpningen bör alltså begränsas till att avse uteslutande sådana skattskyldiga som under längre tid än två år är knutna till ett anläggningsarbete och vilkas bostadssituation och förhållanden i övrigt på arbetsorten överensstämmer med dem som gäller för de anställda vid byggnads- eller anläggningsföretag.

Med det anförda anser utskottet sig ha tillgodosett såväl motion 243 som i viss mån också motion 232. Yrkandet i denna motion går emellertid längre, och då någon ytterligare utvidgning enligt utskottets mening inte bör komma i fråga, avstyrker utskottet motion 232 i denna del.

Bilresor mellan bostad och arbetsplats

För bilresor mellan bostad och arbetsplats medges i allmänhet avdrag med belopp motsvarande vad det kostar att anlita allmänna kommunikationsmedel. Under vissa förutsättningar medges dock avdrag för bil. Härför krävs att arbetsplatsen ligger på ett visst minsta avstånd från bostaden och att den skattskyldige gör en viss minsta tidsvinst – två timmar – vid resor med bil jämfört med om resorna företas med allmänna kommunikationsmedel. Dessa inskränkningar gäller dock inte för skattskyldiga som på grund av ålder, sjukdom eller handikapp är nödsakade att använda bil för sina resor och inte heller för skattskyldiga som regelmässigt använder bil i tjänsten. När bestämmelserna ändrades år 1981 (prop. 1981/82:118, SkU 44, rskr 285) skrevs kraven på tidsvinst och på visst minsta avstånd mellan bostaden och arbetsplatsen in i lagtexten. Tidigare hade dessa endast funnits i form av anvisningar från RSV.

Också den ovillkorliga rätten till avdrag för bil vid regelmässig användning av denna i tjänsten lagfästes i det sammanhanget. Tillämpningen blev aktuell första gången vid 1983 års taxering.

Trots att begreppet "regelmässigt" funnits i rättstillämpningen redan innan det skrevs in i lagen uppkom osäkerhet hur begreppet skulle tolkas. Enligt en rekommendation från en arbetsgrupp med företrädare för RSV och länsstyrelserna till de olika länens skattechefer inför 1983 års taxering skulle med regelmässig användning i tjänsten förstås att bilen användes minst 160 av årets genomsnittligen 220–230 arbetsdagar i tjänsten.

Bedömningen av begreppet "regelmässigt" har skiftat i olika delar av landet. Det är mot den bakgrunden som regeringen i propositionen föreslår ett förtydligande i form av en precisering av hur många dagar en bil bör användas i tjänsten för att man på den grunden skall kunna godkänna avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats. Förslaget innebär att en skattskyldig som använder bil i tjänsten minst 60 dagar per år och därvid kör minst 300 mil i tjänsten skall få avdrag för kostnader för resor med bil till och från arbetet under de dagar som bilen används i tjänsten. Används bilen i tjänsten under minst 160 dagar per år medges av förenklings-skäl avdrag under alla de dagar som bilen används för resor mellan bostaden

och arbetsplatsen. Även i detta fall skall som villkor för avdragsrätt av förenklingsskäl gälla en viss minsta körsträcka av 300 mil.

Knut Wachtmeister (m) yrkar i motion 232 att avdrag för resor till och från arbetet med bil skall medges för de dagar bilen används i tjänsten när dessa är minst tio per år och körsträckan i tjänsten uppgår till i genomsnitt minst 5 mil per dag eller sammanlagt 300 mil per år.

Stig Josefson m. fl. (c) yrkar i motion 235 att avdrag för bilresor till och från arbetet skall medges för alla de dagar då bilen faktiskt använts i tjänsten och oavsett antalet i tjänsten körda mil. att samma rätt till avdrag skall gälla redan vid 1983 års taxering och att riksdagen hos regeringen begär att särskild information om en sådan retroaktiv avdragsrätt tillställs allmänheten.

Också Kjell Johansson m. fl. (fp) anser att rätten till avdrag för bilresor till och från arbetet bör gälla oberoende det antal mil bilen körts i tjänsten. Avdrag bör enligt deras motion 250 beviljas för alla dagar som bilen körts i tjänsten under förutsättning att antalet dagar är minst 60.

Rätten till avdrag för bilresor till och från arbetet berör ett mycket stort antal skattskyldiga. Inte minst av administrativa skäl och från kontrollsynpunkt är det enligt utskottets mening därför angeläget att reglerna om detta avdrag utformas så att de blir någorlunda lättillämpade i praktiken. Detta torde förutsätta att avdragsrätten bedöms med utgångspunkt i en schablon. En schablon kan av naturliga skäl inte ge ett i alla lägen tillfredsställande resultat. Med den utformning schablonen erhållit i propositionen har man, såvitt utskottet kan bedöma, tillgodosett kravet på enkelhet i den praktiska tillämpningen och samtidigt tagit rimlig hänsyn till de skattskyldigas intresse. Utskottet anser således att schablonen är väl avvägd och vill i sammanhanget understryka att det lägsta dag- resp. milantal som satts som gräns för rätten till bilavdrag för resor till och från arbetet gäller beskattningsåret i dess helhet. Man skall således ta hänsyn till om det varit praktiskt möjligt att använda bilen hela eller endast en del av året. Som exempel på omständigheter som kan föranleda att man godtar ett färre antal dagar än de angivna nämns i propositionen att den skattskyldige på grund av sjukdom, militärtjänstgöring, utlandsvistelse eller liknande varit förhindrad att arbeta hela året eller att anställningen varit endast en del av året.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna 232, 235 och 250 i denna del.

Utskottet anser det av flera skäl inte heller lämpligt medge att de nya bestämmelserna tillämpas retroaktivt vid 1983 års taxering och avstyrker följaktligen motion 235 också i denna del.

Bilavdragets storlek

Enligt nu gällande bestämmelser för beräkning av kostnader vid resor med bil mellan bostad och arbetsplats tas hänsyn till både kostnader som är direkt beroende av körd vägsträcka – milbundna eller rörliga kostnader – och övriga

kostnader – årsbundna eller fasta kostnader. Avdrag för fasta kostnader hänförs därvid till en begränsad körsträcka. Fasta kostnader är bl. a. kostnader för inköp av bil, för skatt och försäkring samt för garage. Bland de rörliga kostnaderna återfinns bl. a. kostnader för bensin samt reparation och underhåll.

Enligt av RSV utfärdade föreskrifter för den närmare beräkningen av avdraget medges avdrag för såväl fasta som rörliga kostnader för varje körd mil t. o. m. 1 000 mil och därutöver endast för rörliga kostnader. Avdraget har inför 1984 års taxering fastställts till 10:20 kr. per mil för resor t. o. m. 1 000 mil och till 6:20 per mil för körsträckor därutöver.

I propositionen föreslås att man vid beräkning av avdraget för bilresor skall beakta endast rörliga kostnader. För att en sådan förändring inte skall få alltför kraftig effekt föreslås att begränsningen skall ske successivt så att avdraget per mil för körsträckor t. o. m. 1 000 mil låses vid högst den nivå som gäller vid 1984 års taxering, 10:20 kr. per mil, så länge de av RSV beräknade rörliga kostnaderna per mil inte överstiger detta belopp.

I motionerna 232 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) och 235 av Stig Josefson m. fl. (c) yrkas att även fasta kostnader skall beaktas vid beräkning av bilavdraget. Motionärerna bakom motion 250, Kjell Johansson m. fl. (fp), anser sig kunna acceptera den föreslagna begränsningen av bilavdragets storlek men endast under förutsättning att den nu gällande tidsvinstgränsen för avdragsrätt, två timmar, bestäms till en och en halv timme.

I likhet med departementschefen anser utskottet det befogat att man vid beräkning av avdraget för bilresor beaktar endast rörliga kostnader. Sannolikheten talar enligt utskottets mening för att de flesta skattskyldiga med avdrag för kostnader för bilresor mellan bostad och arbetsplats skulle ha innehaft bil även om de inte använt den för resor till och från arbetsplatsen. På grund härav och då det inte bör komma i fråga att återinföra en tidsvinstgräns på en och en halv timme vid bedömning av avdragsrätten avstyrker utskottet motionerna 232, 235 och 250 även i denna del.

Tidsvinstgränsen tas också upp av Knut Wachtmeister m. fl. (m) i motion 232 men från en annan utgångspunkt. Beräkningen av tidsvinst sker med utgångspunkt i den sammanlagda tidsvinsten för fram och återresa mellan bostad och arbetsplats. I praxis medräknas därvid inte den tid det tar att lämna och hämta barn på daghem. Motionärerna anser att så bör ske och yrkar att riksdagen skall meddela ett beslut av den innebörden.

Utskottet anser att beräkningen av tidsvinst vid användning av bil jämfört med allmänna kommunikationsmedel i princip endast bör avse tidsåtgången för att komma till och från arbetsplatsen inkl. naturligtvis den tid som går åt för att uppsöka och att gå till och från parkeringsplats. Ett avsteg från denna princip skulle enligt utskottets mening medföra kontroll- och tillämpnings-svårigheter. I sammanhanget bör framhållas att omkostnader för barn i princip inte beaktas på annat sätt vid beskattningen än genom förvärvs-avdrag. Utskottet avstyrker således motion 232 även i denna del.

Arbetskläder

När schablonavdraget för arbetskläder infördes 1975 var avsikten att det skulle gälla endast vid 1976–1978 års taxeringar. Sedermera har det förlängts vid två tillfällen. Den senaste förlängningen gäller t. o. m. detta års taxering.

Mot bakgrunden av att riksdagen genom lagstiftning 1982 infört en bestämmelse om schablonavdrag i inkomstkällan tjänst anser departementschefen för sin del att anledning saknas att ytterligare förlänga giltigheten av detta avdrag.

Stig Josefson m. fl. (c) är av annan uppfattning och yrkar i motion 235 att avdraget görs permanent.

Genom det nya schablonavdraget i inkomstkällan tjänst torde enligt utskottets mening det särskilda avdraget för arbetskläder numera sakna nämnvärd betydelse. Med hänsyn härtill och då kostnader för skyddsutrustning och skyddskläder även i fortsättningen skall vara avdragsgilla vid taxeringen avstyrker utskottet motion 235 i denna del.

Övriga frågor

Mot de delar av propositionen som utskottet inte tagit upp till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *ökade levnadskostnader*
att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:68 avslår motionerna 1983/84:232 yrkande 4, 1983/84:250 yrkande 1, och 1983/84:243.
2. beträffande *likformiga traktamentsbestämmelser*
att riksdagen avslår motion 1983/84:231.
3. beträffande *avdrag för bilresor till följd av användning av bil i tjänsten*
att riksdagen med bifall till propositionen avslår motionerna 1983/84:232 yrkande 1, 1983/84:235 yrkandena 1 a, 1 b, 2 och 3 samt 1983/84:250 yrkande 2.
4. beträffande *fasta kostnader*
att riksdagen med bifall till propositionen avslår motionerna 1983/84:232 yrkande 3 och 1983/84:235 yrkande 1 c.
5. beträffande *tidsvinst om en och en halv timme*
att riksdagen avslår motion 1983/84:250 yrkande 3
6. beträffande *tidsvinstberäkning*
att riksdagen avslår motion 1983/84:232 yrkande 2.

7. beträffande *arbetskläder*
att riksdagen avslår motion 1983/84:235 yrkande 4.
8. beträffande *författningsförslagen*
att riksdagen på grund av vad utskottet ovan anfört och hemställt antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) med den ändringen att punkt 3 av anvisningarna till 33 § erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Anvisningar

till 33 §

3. Har skattskyldig ----- kostnaderna avdragas.

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvara största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattningskostnad skall den anses hava varat det antal dygn som motsvarar antalet övernattningsar. Har resan ägt rum utan samband med övernattningskostnad skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984 och 1985 års taxeringar skall för skattskyldig som *under anställning vid företag* inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ökning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvara största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattningskostnad skall den anses hava varat det antal dygn som motsvarar antalet övernattningsar. Har resan ägt rum utan samband med övernattningskostnad skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984 och 1985 års taxeringar skall för skattskyldig som *vid arbete* inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin arbetsplats för-

Regeringens förslag

arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Utskottets förslag

lagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Avdrag för ----- skall utföras.

Oavsett vad ----- 2 mom. sägs.

Stockholm den 9 december 1983

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

Ökade levnadskostnader (mom. 1)

1. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 10 med "Förslaget i" och slutar på s. 11 med "motion 232 i denna del" bort ha följande lydelse:

De skäl som departementschefen åberopar för att i fråga om anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen utvidga rätten till avdrag enligt schablon kan enligt utskottets mening med fog göras gällande även i fråga om andra yrkeskategorier. Av rättviseskäl bör därför den provisoriska lagstiftningen gälla utan den i propositionen föreslagna begränsningen.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:250 yrkande 1, med anledning av motionerna 1983/84:232 yrkande 4 och 1983/84:243 samt med avslag på proposition 1983/84:68 i denna del beslutar att undantag från tvåårsregeln vid 1984 och 1985 års taxering skall gälla utan begränsning till byggnads- och anläggningsbranschen.

Avdrag för bilresor till följd av användning av bil i tjänsten (mom. 3)

2. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Rätten till" och slutar med "235 också i denna del" bort ha följande lydelse:

Enligt propositionen krävs för rätt till avdrag för bilresor till och från arbetet att bilen använts i tjänsten minst 60 dagar och att den under samma tid körts minst 300 mil i tjänsten. Enligt utskottets mening är denna schablon alltför snäv. Rätten till avdrag bör rimligen gälla utan någon begränsning till ett visst minsta antal dagars användning av bilen i tjänsten. En förutsättning för avdragsrätt bör däremot vara att körsträckan i tjänsten inte är alltför kort. Enligt utskottets mening får 2 mil anses innebära en rimlig avvägning. Denna gräns bör dock inte gälla i sådana fall då arbetstagaren är skyldig att ha bilen till hands på arbetsplatsen. För avdragsrätt bör alltså krävas antingen att bilen körs minst två mil i tjänsten de dagar den används för resor till och från arbetet eller att arbetstagaren är skyldig att ha bilen till hands på arbetsplatsen. Förslag av nu angiven innebörd bör föreläggas riksdagen snarast.

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen med avslag på propositionen i denna del samt med anledning av motionerna 1983/84:232 yrkande 1, 1983/84:235 yrkandena 1 a och 1 b och 1983/84:250 yrkande 2 samt med avslag på motion 1983/84:235 yrkandena 2 och 3 beslutar att kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen i de fall bilen används i tjänsten skall vara avdragsgilla i enlighet med vad utskottet anfört.

3. Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s.12 som börjar med "Rätten till" och slutar med "235 också i denna del" bort ha följande lydelse:

För att få avdrag för bilresor till och från arbetet när bilen används i tjänsten krävs enligt propositionen antingen att antalet dagar då bilen används för tjänstekörning uppgår till minst 60 – man får då avdrag för resor till och från arbetet de dagar bilen använts i tjänsten – eller att bilen använts för tjänsteuppdrag 160 dagar om året, då man får avdrag för alla de dagar som bilen använts för resor till och från arbetet. I båda fallen krävs emellertid att antalet i tjänsten körda mil uppgår till minst 300 mil för år räknat. Detta innebär att den som använder bilen 60 dagar om året i tjänsten måste köra 5 mil om dagen för att erhålla avdrag medan det för den som använder bilen 160 dagar om året i tjänsten räcker med en daglig körsträcka om mindre än 2 mil för att avdragsrätt skall föreligga.

Enligt utskottets mening måste en bestämmelse med den innebörden te sig svårbegriplig för de skattskyldiga och tillämpningen av den komma att bli administrativt svårhanterlig. Schablonen bör enligt utskottets mening därför förenklas så att avdrag för resor till och från arbetet medges för alla de dagar bilen används i tjänsten, förutsatt att antalet sådana dagar uppgår till minst 60 för år räknat. Någon begränsning till visst minsta antal körda mil i tjänsten bör alltså enligt utskottets mening inte gälla.

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:250 yrkande 2 samt med anledning av propositionen i denna del och motionerna 1983/84:232 yrkande 1, 1983/84:235 yrkandena 1 a och 1 b samt med avslag på motion 1983/84:235 yrkandena 2 och 3 beslutar att kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen i de fall bilen används i tjänsten skall vara avdragsgilla i enlighet med vad utskottet anfört.

Fasta kostnader (mom. 4)

4. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "I likhet" och slutar med "250 även i denna del" bort ha följande lydelse:

I propositionen åberopas som enda skäl för att vid beräkning av bilavdragets storlek undanta de fasta kostnaderna den omständigheten att de skattskyldiga sannolikt skulle innehaft bil även om de inte behövt använda den för resor till och från arbetet. Detta skäl finner utskottet inte bärande. De fasta kostnaderna blir liksom de rörliga högre ju fler mil som körs. Härtill kommer att i många familjer båda makarna måste ha tillgång till bil för att komma till och från sina arbeten. Förslaget i propositionen har också regionalpolitiska nackdelar genom att det slår hårdast mot de hushåll som saknar tillgång till kollektiva trafikmedel.

dels att utskottet under mom 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:232 yrkande 3 och 1983/84:235 yrkande 1 c samt med avslag på propositionen i denna del beslutar att avdrag för resor med bil till och från arbetet skall bestämmas med hänsyn till både årsbundna och milbundna kostnader.

Tidsvinst om en och en halv timme (mom. 5)

5. Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "I likhet" och slutar med "250 även i denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan i och för sig acceptera att man vid beräkning av bilkostnadsavdraget undantar de fasta kostnaderna. Om man accepterar en sådan förändring av bilavdragets storlek bör man emellertid enligt utskottets mening inte kräva en så stor tidsvinst som två timmar vid jämförelse med allmänna kommunikationsmedel. Utskottet tillstyrker, under förutsättning att förslaget om bilavdragets beräkning antas av riksdagen, således yrkandet i motion 250 om en nedsättning av tidsvinsten från två timmar till en och en halv timme.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

att riksdagen, under förutsättning att förslaget i propositionen om beräkning av avdrag för bilresor mellan bostaden och arbetsplatsen antas av riksdagen, med anledning av motion 1983/84:250 yrkande 3 hos regeringen begär förslag om sådan ändring av punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) att tidsgränsen sätts ned från två timmar till en och en halv timme.

Tidsvinstberäkning (mom. 6)

6. Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 13 med "Utskottet anser" och slutar med "232 även i denna del" bort ha följande lydelse:

Vid beräkning av tidsvinst vid färd med bil mellan bostad och arbetsplats får medräknas den tid det tar att leta upp parkeringsplats och att gå till och från parkeringsplatsen. Enligt utskottets mening bör vid tidsvinstberäkningen rimligen också beaktas den tid det tar att hämta och lämna barn på daghem o. d. Utskottet tillstyrker därför motionen i denna del. Ett förslag bör snarast föreläggas riksdagen.

dels att utskottet under mom. 6 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1983/84:232 yrkande 2 hos regeringen begär att förslag snarast föreläggs riksdagen att vid beräkning av tidsvinst vid användning av bil för resa mellan bostad och arbetsplats också skall beaktas tidsåtgången för att hämta och lämna barn på daghem o. d.

Författningsförslagen (mom. 8)

7. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser under återopande av vad som anförts och hemställts i reservation 1 att utskottet under mom. 8 i motsvarande del bort hemställa

att riksdagen i fråga om det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) beslutar att den mening i andra stycket av punkt 3 av anvisningarna till 33 § som börjar med "Vid 1984" och slutar med "på arbetsplatsen" skall ha följande lydelse:

Vid 1984 och 1985 års taxeringar skall för skattskyldig som fortlöpande haft sin arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten.

8. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Ewy Möller (m) anser under återopande av vad som anförts och hemställts i reservationerna 2 och 4 att utskottet under mom. 8 i motsvarande delar bort hemställa

att riksdagen ifråga om det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) beslutar att punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 33 § skall ha följande lydelse:

Om avståndet mellan den skattskyldiges bostad och arbetsplats uppgår till minst fem kilometer och det klart framgår att användandet av egen bil för resa till och från arbetsplatsen regelmässigt medför en tidsvinst på minst två timmar i jämförelse med allmänt kommunikationsmedel medges avdrag för kostnader för resa med egen bil. Sådant avdrag medges också för dag då den skattskyldige har använt bilen i tjänsten minst två mil eller har varit skyldig att ha bilen tillgänglig på arbetsplatsen.

Avdraget skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till både de kostnader, som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader), och övriga kostnader för bilen (årsbundna kostnader). De årsbundna kostnaderna skall fördelas mellan körning, som avser resor till och från arbetsplatsen, och annan körning på grundval av en beräkning av genomsnittliga årliga körsträckor för de båda slagen av körning. Den andel av de årsbundna kostnaderna som belöper på resor till och från arbetsplatsen skall för mil räknat motsvara det belopp, som behövs för att den skattskyldige skall erhålla fullt avdrag för nämnda andel av kostnaderna, när den sammanlagda årliga körsträckan för resor till och från arbetsplatsen motsvarar den schablonmässigt beräknade genomsnittliga körsträckan för sådana resor. För körsträcka därutöver skall avdraget avse endast de milbundna kostnaderna. Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer för varje taxeringsår föreskrifter för beräkningen av avdrag i dessa fall.

9. Kjell Johansson (fp) anser under återopande av vad som anförts och hemställt i reservation 3 att utskottet under mom. 8 i motsvarande del bort hemställa

att riksdagen i fråga om det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) beslutar att punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 33 § skall ha följande lydelse:

Om avståndet mellan den skattskyldiges bostad och arbetsplats uppgår till minst fem kilometer och det klart framgår att användandet av egen bil för resa till och från arbetsplatsen regelmässigt medför en tidsvinst på minst två timmar i jämförelse med allmänt kommunikationsmedel medges avdrag för kostnader för resa med egen bil. Sådant avdrag medges också om den skattskyldige använder bilen i tjänsten under minst 60 dagar för år räknat för de dagar som bilen används i tjänsten. Avdraget skall bestämmas enligt schablon på grundval av genomsnittliga kostnader för mindre bil och med hänsyn till de kostnader, som är direkt beroende av körd vägsträcka (milbundna kostnader). Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer fastställer för varje taxeringsår föreskrifter för beräkningen av avdrag i dessa fall.

Särskilt yttrande

Mom. 2. Stig Josefson och Ingemar Hallenius (båda c) anför:

Av propositionen framgår att en arbetsgrupp med företrädare för RSV och länsstyrelserna inför 1983 års taxering utfärdat en rekommendation till de olika länens skattechefer enligt vilken med regelmässig användning i tjänsten borde förstås att bilen används minst 160 dagar av årets genomsnittligen 220–230 arbetsdagar. Denna rekommendation har i frågasatts och därför inte tillämpats fullt ut vid taxeringen. Bedömningen har vid 1983 års taxering skiftat starkt i olika delar av landet. I vissa län har tillämpningen varit rigorös och avdrag har vägrats så snart bilen inte använts 160 dagar i tjänsten. I andra har tillämpningen varit förmänligare för de skattskyldiga.

Vi finner det från rättvisesynpunkt otillfredsställande att taxeringarna år 1983 blivit så olikformiga i skilda delar av landet, och vi förutsätter att skattedomstolarna vid prövning av besvär över 1983 års inkomsttaxering beaktar de generösare regler i fråga om bilavdrag som skall gälla fr. o. m. inkomståret 1984.